

Käyttöasetus potilassiirtojen näkökulmasta

Ylitarkastaja
Riina Perko

Valtioneuvoston asetus työvälineiden
turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta
(403/2008)
”Käyttöasetus”

Asetus voimaan 1.1.2009

Käyttöasetuksen rakenteesta

- Annettu työturvallisuuslain nojalla
- Uudesta asetuksesta on poistettu päällekkäisyyksiä muun lainsäädännön kanssa
 - => päätöstä luettava yhdessä työturvallisuuslain kanssa, samoin kuin valtioneuvoston päätöstä käsin tehtävistä nostoista ja siirroista
- Jos muualla säädetään toisin noudatetaan sitä
 - esim. rakennustyö, ahtaustyö, henkilönostot nosturilla ja haarukkatrukilla
 - Huom! Potilasturvallisuutta koskee oma lainsäädäntö
- Pykälää ennen 83, uudessa 39

Käyttöasetus

- ”Työväline” potilassiirroissa
 - periaatteessa ”puukosta” alkaen kaikki
 - potilasnosturit, sängyt, plintit tms.
 - potilaan liikkumisapuvälineet työvälineinä?
 - pääasiallisesti potilaan/asiakkaan käytössä

- Oleellisia muutoksia
 - Työvälineiden käyttöön liittyvien vaarojen selvittäminen ja riskien arviointi
 - Työvälineen toimintakunnon varmistaminen
 - Pätevyysvaatimukset
 - Nostolaitteiden käyttö
 - Käyttöönotto – ja määräaikaistarkastukset
 - tarkastettavat työvälineet, perusteelliset tarkastukset, kunnonvalvontajärjestelmä, tarkastusten suorittajat

1. Luku

- 1 § Soveltamisalue
 - laaja - ”kaikissa töissä, eri aloilla”
- 2 § Työvälineen valitseminen ja sijoittaminen
 - sisältää ergonomian, ei tarkempaa määritelmää
 - avuksi Vnp käsin nostoista, TtL:n perustelut, standardit
- 3 § Työvälineen käyttöohjeet
 - työvälineen käytössä on valmistajan ohjeet otettava huomioon
 - käyttö=asennus, huolto, kunnossapito, käyttö, tarkastaminen, käytöstä poisto yms.

4 § Vaaran arviointi ja poistaminen

Työnantajan on järjestelmällisesti selvitettävä ja arvioitava työvälineen turvallisuus. Erityisesti tämä on tehtävä tuotannon ja työmenetelmien muutosten yhteydessä.

- mitkä seikat aiheuttavat työmenetelmissä muutoksia hoitoalalla (potilassiirtoihin)?

Arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota työvälineen ja sen liikkuvien osien, ulkoisen rakenteen, fysikaalisten ja kemiallisten ominaisuuksien, automaattisten toimintojen, sähkön sekä muihin kyseisen työn ja käyttöolosuhteiden aiheuttamiin vaaroihin ja haittoihin.

- vaarat ja haitat työntekijälle

4 § Vaaran arviointi ja poistaminen

Jos työvälineen käyttö aiheuttaa vaaraa tai haittaa, on työnantajan ryhdyttävä vaaran tai haitan poistamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin välittömästi. Ensisijaisesti vaara tulee poistaa työvälineen rakenteeseen tai sen ympäristöön liittyvillä teknisillä toimilla, kuten vaara-alueelle pääsyn estävillä tai vaarallisen osien liikkeen ennen vaara-alueita pysäyttävillä laitteilla. Siltä osin kuin tämä ei ole mahdollista, tulee työvälineen käytön turvallisuus varmistaa **opastuksella**, varoituslaitteilla, **turvamerkeillä** ja henkilönsuojaimilla.

- standardeista apua

5 § Työvälineen toimintakunnon varmistaminen

- Työväline on säännöllisellä huollolla ja kunnossapidolla pidettävä turvallisena sen käyttöiän ajan. Vikaantumisesta, vaurioitumisesta tai kulumisesta aiheutuva vaara ja haitta tulee poistaa.
- Ohjausjärjestelmän ja turvalaitteiden tulee toimia virheettömästi.
- Jos työvälineellä on huoltokirja, se on pidettävä ajan tasalla.
- Työvälineen oikea asennus ja turvallinen toimintakunto tulee erityisesti selvittää ennen käyttöönottoa ja turvallisuuteen vaikuttavan muutoksen jälkeen.

- Työnantajan on jatkuvasti seurattava työvälineen toimintakuntoa tarkastuksilla, testauksilla, mittauksilla ja muilla sopivilla keinoilla.
- Tarkastuksen ja testauksen saa tehdä työvälineen rakenteeseen ja käyttöön perehtynyt pätevä henkilö. Tarvittaessa on käytettävä ulkopuolista henkilöä.
- HUOM! Hyväksytyn asiantuntijan ja asiantuntijayhteisön suorittamista tarkastuksista säädetään 5. luvussa
 - ei koske potilassiirtoja

Erään tutkijalautakunnan raportista...

- Raportin mukaan yhtiön huoltokäytännöt olivat riittämättömiä, mikä haittasi vian havaitsemista.
- Määräajoin tehtävä testi oli raportin mukaan jäänyt tekemättä. Tästä syystä vikaa ei ollut havaittu. Jos yhtiö olisi noudattanut valmistajan huolto-ohjeita, vika olisi voitu huomata ennen onnettomuutta, tutkintalautakunta toteaa.
- Tutkintalautakunta suosittaa, että yhtiö arvioi perusteellisesti oman toimintansa varmistamiseen, että se täyttää turvallisen toiminnan vaatimukset.

Yhteenveto 4 ja 5 §

- Koskee kaikkia työvälineitä
 - puukosta, tikkaista, hoitoalan työvälineistä rakennusalan nostureihin
- Vaarojen selvittäminen ja riskien arviointi ei ole kertaluontoinen toimenpide
 - Sen on oltava systemaattista
 - Ilman vaaran tunnistamista/tunnustamista ei voida ryhtyä toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi.
- Huoltoa ja kunnossapitoa korostetaan turvallisuuden varmistamiseksi.
 - luotava seurantajärjestelmä, kattaen oikea aikaiset tarkastukset ja testaukset
 - tehtävät, vastuut ja pätevyudet määriteltävä